

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Cum promissione vera, num. 34.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

8 Turrian. *diff.* 30. *du.* 2. *nu.* 15. e
Leff. li. 2. c. 10. *du.* 2. *n.* 3. f. *Azor.* t.
 3. l. 5. c. 5. q. 4. & 13.

30. Aliam item diremi litem. Asse-
 rebat adolescens quidam, puellam à se
 vi cognitam, non fuisse virginem, ipsa
 contra, virginitatem suam constanter
 proclamabat: addebat, esto, non fue-
 rit, at certè ab omnibus semper vir-
 ginem se fuisse putatam.

31. Respondi, in dubio, puellam
 præsumi virginem; quare nisi certo
 sciat deflorator, illam non esse talem,
 virgini fidem habendam, & conse-
 quenter resarciendam; vide, quæ li-
 bro primo g in hanc rem notavi, ubi
 etiam dixi, dubio existente, an metus
 seu dolus, imò & an promissio inter-
 sesserit in stupro, quid decernendum?

g lib. 1. in dec. c. 3. §. 7. v. virgo.

32. Ad id, quod addebatur, respon-
 di, si copula occulta fuit, h liber à re-
 stitutione adolescens est, quia ex luna
 parte claustrum virginitatis non ipse,
 sed alius abrupit, & ex alia damnum
 aliud, quod huic pertineat, non potu-
 it evenire scemina ex copula illa oc-
 culta. At si per adolescentis culpam est
 patefacta violatio, unde difficultas
 major orta sit ad nuptias, restitutio-
 nem deberi, juxta supra dicta, merito
 docet Vasquez i cum alijs.

h de Lugo t. 1. de just. d. 12. sec. 1.
 n. 15. l. Dic. l. c. nu. 146. & seqq. i
 Vas. Turrian. Azor, alijs apud de Lugo.
 cit. nu. 15.

Deflorator virginis cum promissione
 matrimonij.

33. Vel vera fuit, & ex animo pro-

missio, vel solum fictis verbis fallax:
 utraque suis scatur non vulgaribus dif-
 ficultatibus.

Promissio vera.

34. Si fuit vera promissio, multo
 magis, si jurata, defloratorem obli-
 gari ad nuptias celebrandas, atque ad
 matrimonium consummandum, nisi
 legitima accedat excusatio, certum l
 est; etiam si votum castitatis (ut item
 religionis) post promissum matrimo-
 nium emiserit, m imò etiam si ante.

l. Vasq. de rest. c. 3. §. 2. dub. 6. *Leff.*
Reg. Sanc. Cominch. alijs, quos citat &
sequitur de Lugo loco mox cit. in l. de
Lugo. t. 1. de just. d. 12. sec. 3. per totam

Ratio est, quia is fuit contractus o-
 nerofus in hunc modum: *Promitto*
conjugium, si des usum corporis; si ergo
 illa usum concessit, conjugium tu exe-
 qui omnino debes, nec potes n (quam-
 vis voveris) deliberare de religione,
 ne intra bimestre quidem, sed debes,
 ut dictum est, consummare, quia re-
 gulariter promissio de ducenda uxore,
 hoc importat, & non solum consen-
 sum de præsentì adhibere, & nil præ-
 terea: ad quid enim utilis esset conjugi
 ejusmodi consensus, si deinde relin-
 quendus esset? Dixi (regulariter) si
 enim in aliquo rarissimo casu per so-
 lum matrimonium ratum & non
 consummatum, totum damnum vio-
 latae puellæ resarciretur, posset, ex De
 o Lugo, locum habere sententia illo-
 rum, qui p dicunt, sufficere huic ma-
 trimonium ratum; & tunc obligabi-
 tur is, non consummare, sed ad reli-
 gionem evolare, quam vovit.

Bb 2

n Quid-

n *Quidquid dicat Pont. li. 6. de ma-
tr. c. 12. n. 9. o de Lug. l. c. n. 49. p
Basilus, Pont. lib. 6 de matr. c. 12. n. 9.
apud Dianam p. 3. t. 4. ref. 203.*

35. Neque obstat nostræ sententiæ votum, siue subsequens, siue etiam præcedens dictam promissionem. nam dicta promissio ex iustitia servari debet virgini (imo etiam viduæ bonæ famæ, sub promissione similis matrimonij violatæ) quod debitum oritur ex delicto defloratoris; at vota illa sunt ex mera promissione. Et certè communis est opinio, debita ex delicto prius esse solvenda, quàm debita ex promissione gratuita: sicuti igitur si eleemosynam centum aureorum promittas Ecclesiæ, & deinde fureris, vel antea furatus fueris similia centum à Petro, prius deberes reddere alienum ipsi Petro, quàm solvere votum Ecclesiæ, ita in casu nostro &c. Si votum erat notum sceminae, non propterea vir excusari à matrimonio potest, quia potuit tunc scemina putare de illo voto (ut solet) fore, ut peteretur dispensatio. Scio, à Diana pp putari probabile, hunc voventem, ante promissionem matrimonij factam defloratæ, debere votum servare, quia urget prior promissio facta Deo: verum, an id sit probabile, penes ejus auctoritatem sit.

pp *Dian. p. 5. tr. 14. ref. 33.*

36. De hoc autem castitatis voto omnino peti debet dicta dispensatio, ad contrahendum, & ad reddendum debitum; jam enim diximus, non esse obligationem servandi hæc vota in concurrentia dictæ promissionis, id-

que in favorem violatæ, sed ut vir possit petere debitum, & post mortem uxoris aliam ducere.

o Less. li. 2. c. 10. dub. 4. n. 34.

37. Dictum est nu. 34. (nisi legitima accedat excusatio) nam etiam si fuerit jurata p promissio, excusabitur primò deflorator ad non ducendam defloratam, si superveniat aliquod impedimentum dirimens, de quo obtineri dispensatio non possit; nam ad impossibile nemo tenetur. Si tamen potest, certè impetrare omnino debet, quia debitor semper obligatur ponere media saltem ordinaria ad solvendum creditori. Quis enim non obligabit artificem ad laborandum secundum suum statum, ut furto ablata restituat? Quid si impedimentum hoc dirimens præcessit promissionem? Respondeo eodem q modo; si enim impedimentum est dispensabile, debet à stupratore ejus dispensatio obtineri; ad hoc enim se obligavit promittens matrimonium, vel certè si fictè promissit, resarciat damnum, dando dorem competentem; ad id enim saltem obligat deceptio. Solum non obligabitur, quando scemina se ipsam decepit; sciebat enim v. g. impedimentum, & prudenter advertere poterat fictum animum stupratoris, qui non intendebat dispensationem petere, quam tamen sui deceptionem raro esse in mulierculis, notabo mox nu. 46. in simili. Non obligabitur etiam, quando ipse stuprator inculpabiliter ad eam non advertit, vel impedimentum ei incognitum erat, & ex alia parte ejus verba

verba non significabant promissionem de dispensatione petenda. Tunc enim (ut etiam in precedenti casu) abest vis, vel frans stupratoris. At si significabant, licet ipse non adverterit, tamen, cum re ipsa dederit causam deceptioni, obligabitur, saltem damna puellæ refarcire, si non matrimonio, quod non promississet, si advertisset, certe subsidio dotis, quo refarciatur deceptio.

p. Sanc. li. 1. de mat. d. 10. nu. 8. sed est contra Mol. d. 106. nu. 4. q. De Lugo l. 6. sec. 4. licet contrarius sit Sanchez. l. 5. de mat. d. 5. n. 26. quando promissio fuit absoluta, nulla facta mentione petitionis dispensationis, sed solum data fide de matrimon.

38. Excusabitur r secundo deflorator, si mulier fornicetur postea cum alio, vel simile quid dignum divortio committat: si enim hæc, matrimonio jam contracto, separationem concedunt, multo magis concedent, non contrahere.

r Dian. p. 3. tr. 6. ref. 81.

39. Excusabitur tertio, si ex tali matrimonio probabiliter timeatur futurum magnum scandalum, vel fore malum ejus exitum per rixas, discordias &c. Sicut enim hæc dissolvunt sponsalia, ita & promissionem, de qua loquimur. Quare lege Sanchez, qui docet, quando hoc scandalum, & similia esse debent, ut dissolvatur sponsalia; nam illa etiam hic usui erunt.

40. Excusabitur quarto, si se virginem finxit mulier; tunc enim fiet compensatio, ut sicuti mulier virum decepit, fingendo, se esse intactam, sic

vir non observando promissionem matrimonij. Quod si vir ex se credit illam virginem, & ideo verè promisit, certe non erit obligatus ducere, quia ipse virginem volebat, & sub hac conditione promisit. At obligaturne compensare damnum mulieri ex ipsa copula illatum? Respondeo, hoc (saltem occulta existente copula) vix ullum solet esse; solum igitur remaneret obligatio restituendi pretium pro ipsa copula, ad quam in gratiam viri consensit mulier: sed fortasse communiter hujusmodi semihonestæ mulieres suum corpus solum concedentes ob promissionem matrimonij, nisi expressè petant, quod rarum est, remittere videntur copulæ pretium.

41. Excusabitur quinto, si vir puellam tetigit dumtaxat, quamvis tactibus impudicis: cum enim ipse promiserit, ut supponimus, conjugium, propter copulam, non debet ex solis tactibus. Quod si tactus cogniti ab alijs fuerint (tale esset osculum publicum) & inde infamia nata sit contra virginem, erit distinguendum. Vel enim promissisti matrimonium tactui & copulæ, copulam autem non obtinuisti, sive tua, sive virginis, sive utriusque causa, & tunc, non eris obligaris ad nuptias, quia non est posita principalis conditio, obligaris tamen ad damnum, quod forte ex tactibus ortum est, ut ex se patet: vel promissisti matrimonium soli tactui; v. g. osculo; & tunc puto, te obligari ad eam ducendam, propter pactum jam initum. Sicut enim si vir superioris dignitatis promisit virgini, ut illam defloraret,

floraret, matrimonium, eam debet ducere, non obstante illo excessu, quia tunc ratione promissionis debitus est totus ille excessus, in casu nostro &c.

rr Sanc. li. 1. matr. d. 10. n. 14. f. De Lugo l. c. sec. a. n. 32.

42. Ex alio capite puto, etiam esse probabile, virum hunc solum tangentem puellam, & matrimonium promittentem, ut item virum illum excedentem dignitate, non obligari regulariter ad eam ducendam, sed solum ad damnum compensandum. Quando enim (ait t. Lessius) aliquid prodigè promittitur, excedens valde valorem rei, quæ petitur, non censetur velle se aliquis obligare, nisi quantum operis valor exigit: quare, cum in casibus nostris matrimonium valeat plus, quam tactus ille, vel quam illa virginis infimæ pula, non censetur illi viri se ad illud obligasse. Notanter dixi, regulariter; nam si vere promiserunt, animo se obligandi, non video, unde possint hi à servanda promissione resilire, præsertim quia honesta mulier potest suum corpus iuste vendere, quantum ipsi placet, ut superius 9. 3. num. 25. diximus satis.

t. Less. li. 2. c. 18. d. 1. n. 9.

Quando deflorator vult promissionem servare, & virginem ducere, illa vero, vel parentes recusant, an obligetur alia via damnum rescire, dicam mox num. 48.

Promissio defloratoris ficta.

43. Quamvis fictè, & sine animo se obligandi promiserit quis mulieri violatæ matrimonium, tamen obligabitur ad rescarciendum totum damnum, quia ejus damni per illam

fictionem ipse violator causa est. Nec obstabit votum, & si subsequens, live præcedens, ut ex dictis num. 31. colligi potest. Idem puto, si fictè quis de præsentì matrimonium cum aliqua contraxit, & sub eo prætextu violavit. Idem denique, etiam si per promissionem fictam solum extorserit oscula & tactus: semper enim damnum illatum rescari propter dictam rationem debet, etiam si ea virgo non fuerit, sed mulier a honesta &c.

u. DD. cit. & passim. x. De Lugo t. 2. de just. d. 12. sec. 3. nu. 27. & 48. a. S. Th. in 4. dist. 48. q. un. ar. 2. ad 4. alijq. multi apud Sanc. li. 1. de matr. d. 10. num. 2. contra Præpositum allatum à Diana p. 5. tr. 14. res. 32.

44. Difficultas ergo solum est, an satis sit, si violator tunc rescariat alia via æquivalenti, non autem matrimonio, quod fictè promissum est? Et communis sententia a est, non esse satis, sed matrimonium contrahere omnino debere. Ratio est, quia personalis fuit, licet ficta promissio, de sua scilicet danda persona; ergo in hac personali obligatione jus obtinuit decepta, ergo cum hac possit servari, iniustitia mulieri fieret, si poneretur in æquivalenti: sicut si tibi jus est in hunc numero equum, non sit iusta satisfactio in pecunia, vel in æquivalenti.

45. Non desunt tamen hic sue excusationes: primo, quando supervenit impedimentum irreparabile: secundo, quando mulier fornicatur cum adultero: tertio, quando timetur scandalum, & malus matrimonij exitus: quarto, quando mulier se virginem finxit: quinto, quando habentur soli tactus,